Valiokunnan mietintö VaVM 24/2026 vp– HE 172/2026 vp

Valtiovarainvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain 4 §:n ja liitteen muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain 4 §:n ja liitteen muuttamisesta (HE 172/2026 vp): Asia on saapunut valtiovarainvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaosto on kuullut:
- lainsäädäntöneuvos Pia Kivimies, valtiovarainministeriö
- neuvotteleva virkamies Jenni Oksanen, valtiovarainministeriö
- erityisasiantuntija Saara Karttunen, sosiaali- ja terveysministeriö
- johtava asiantuntija Katja Cash, Verohallinto
- tutkimusprofessori Pia Mäkelä, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL)
- kehitysjohtja Heikki Luoto, Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry
- johtava asiantuntija Toni Jääskeläinen, Kaupan liitto ry
- lakiasiainjohtaja Kai Massa, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
- toiminnanjohtaja Susanna Heikkinen, Suomen Alkoholijuomakauppa ry

Verojaosto on saanut kirjallisen lausunnon:
- Lupa- ja valvontavirasto
- Tulli
- Elinkeinoelämän keskusliitto ry
- Alko Oy

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annettua lakia.

Valiokunnan mietintö VaVM 24/2026 vp

Alkoholijuomien valmisteveroa korotettaisiin valtion verotulojen lisäämiseksi. Korotus kohdistuisi pääosin yli 5,5 tilavuusprosenttia alkoholia sisältäviin juomiin lukuun ottamatta olutta ja etyylialkoholijuomaryhmän nimikkeeseen 2208 kuuluvia enintään 10-tilavuusprosenttisia juomia, kuten long drink -juomia. Veronkorotus olisi kaikissa juomaryhmissä samansuuruinen suhteessa juoman sisältämään alkoholiin. Korotus olisi 2,2 euroa litralta sataprosenttista alkoholia. Keskimäärin veronkorotus olisi noin 4,5 prosenttia.

Veronkorotukset tehtäisiin Verohallinnon vuodelle 2027 vahvistamien indeksitarkistettujen verotasojen päälle.

Ehdotetun veronkorotuksen seurauksena veronkorotuksen kohteena olevien alkoholijuomien hinnat nousisivat keskimäärin noin kaksi prosenttia.

Ehdotettu veronkorotus kasvattaisi alkoholiveron tuottoa vuositasolla noin 20 miljoonaa euroa.

Esitys liittyy esitykseen valtion vuoden 2027 talousarvioksi ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2027.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä muuttamattomana.

Esityksessä ehdotetaan korotuksia alkoholiveroon. Korotus kohdistuu pääosin yli 5,5 tilavuusprosenttia alkoholia sisältäviin juomiin lukuun ottamatta olutta ja etyylialkoholijuomaryhmän nimikkeeseen 2208 kuuluvia enintään 10-tilavuusprosenttisia juomia, kuten long drink -juomia. Esityksen mukaan veronkorotus kokonaisuudessaan kohdentuu noin 40 prosenttiin alkoholin verollisesta kulutuksesta.

Ehdotettu veronkorotus tehdään indeksitarkistukset huomioivien verotasojen päälle. Verohallinto on 6.8.2026 vahvistanut indeksitarkistetut verotasot vuodelle 2027. Esityksessä ehdotettu alkoholiverolain liitteen verotaulukko sisältää siten sekä indeksitarkistuksen mukaiset muutokset että hallituksen ehdottamat veronkorotukset vuodelle 2027. Vuodesta 2028 alkaen sovelletaan Verohallinnon vahvistamia verotasoja.

Ehdotettujen veromuutosten on esityksessä arvioitu lisäävän valtion alkoholiverokertymää vuositasolla noin 20 miljoonaa euroa vuonna 2027 verrattuna tilanteeseen, jossa verotasoihin ei tehtäisi muutoksia. Vuoden 2027 valtion talousarvion mukaisen alkoholiverokertymän lisäys jäisi noin 17 miljoonaan euroon johtuen valmisteverojen tilitysjaksojen vaikutuksista. Esityksen mukaan veronkorotus vahvistaa julkista taloutta noin 80 prosentilla verotuottolisäyksestä, kun otetaan huomioon vaikutukset muiden verojen tuottoon ja indeksisidonnaisiin etuusmenoihin.

Esityksessä on arvioitu, että ehdotetun veronkorotuksen seurauksena veronkorotuksen kohteena olevien alkoholijuomien hinnat nousisivat keskimäärin noin kaksi prosenttia.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa ehdotettuja veronkorotuksia on sekä kannatettu että vastustettu, ja esitetty myös veronkorotuksen erilaista kohdentamista. Lisäksi on tuotu esille se, että veronkorotukset voivat ohjata matkustajatuontiin ja verkkokauppaan, sekä ylipäätään se, että etämyynti tuo mukanaan epävarmuutta veronkorotuksen vaikutuksista.

Esityksen mukaan veromuutosten vaikutusten arviointiin liittyy epävarmuuksia, sillä sekä alkoholin kotimaiseen kulutukseen että matkustajatuontiin ja verkko-ostamiseen ulkomailta vaikuttaa samanaikaisesti monia eri tekijöitä. Koska ehdotetut veromuutokset kasvattaisivat hintaeroja muihin maihin nähden, on esityksessä pidetty mahdollisena, että alkoholin matkustajatuonti ja verkko-ostaminen ulkomailta kasvaisivat. Matkustajatuonnin muutoksiin vaikuttavat alkoholin kotimaisten hinta- ja saatavuusmuutosten ohella alkoholin hintakehitys Virossa ja muilla lähialueilla sekä ylipäätään matkustamisen määrä- ja kustannuskehitys.

Hallituksen esityksestä ilmenevien seikkojen ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää ehdotettuja muutoksia tarpeellisia ja tarkoituksenmukaisina. Tavoitteena on lisätä valtion tuloja osana julkista taloutta vahvistavaa kokonaisuutta, josta hallitus päätti syksyn 2025 budjettiriihessä.

Valiokunta toteaa lisäksi, että eduskunta on kiinnittänyt huomiota tarpeeseen tehostaa alkoholijuomien verkkokaupan valvontaa hyväksyessään alkoholilain etämyyntiä koskevat säännökset kesällä 2026. Lausumassaan eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto selvittää alkoholin etämyynnin rekisteröimismenettelyn ja verotunnisteen käyttöönoton toteuttamista sekä ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin verovalvonnan tehostamiseksi ja veronkierron ehkäisemiseksi etämyynnissä (EV 118/2026 vp).

Hallitus on puolestaan päättänyt kuluvan syksyn budjettiriihessä, että ”Selvitetään alkoholin etämyynnin verovalvonnan tehokkuuden varmistamiseksi tarvittavat lainsäädäntömuutokset ja resurssitarpeet. Tavoitteena on, että valvonnan tehostaminen voimaan mahdollisimman pian.”

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Valtiovarainvaliokunnan päätösehdotus:

> *Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 172/2026 vp sisältyvän lakiehdotuksen.*

Valiokunnan mietintö VaVM 24/2026 vp

Helsingissä 23.10.2026

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Markus Lohi kesk
varapuheenjohtaja Saara Hyrkkö vihr
jäsen Otto Andersson r
jäsen Markku Eestilä kok
jäsen Seppo Eskelinen sd
jäsen Janne Heikkinen kok
jäsen Timo Heinonen kok
jäsen Jari Koskela ps
jäsen Mika Lintilä kesk
jäsen Jari Ronkainen ps
jäsen Joona Räsänen sd
jäsen Hanna Sarkkinen vas
jäsen Sari Sarkomaa kok
jäsen Sami Savio ps
jäsen Pia Viitanen sd
jäsen Ville Vähämäki ps
varajäsen Janne Jukkola kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tarja Järvinen